

4.3. Podsumowanie

Sławomir Bukowski, Monika Marcinkowska, Mariusz Zygierewicz

<https://doi.org/10.18778/8088-523-3.09>

Wcześniej pokazano, że w odniesieniu do skutków wyższych wymogów kapitałowych i płynnościowych prowadzi się bardzo zaawansowane badania. Dotyczą one również ujęcia ekonometrycznego na podstawie rozmaitych metod i modeli. Poniżej przedstawiono syntezę najważniejszych podejść do modelowania rynku finansowego na styku sfery realnej gospodarki z uwzględnieniem potencjalnych korzyści i kosztów dla wzrostu gospodarczego.

A.K. Kashyap i in. (2010) stwierdzili, że „podczas gdy wyższe wymagania dotyczące kapitału i płynności banków bez wątpienia pomogą odizolować banki od skutków dużych szoków, to jednak niebezpieczne jest to, że przy danej intensywności konkurencji na rynku usług finansowych mogą one także przenieść znaczną część pośrednictwa do sfery parabankowej. Może np. wzrosnąć udział sekurytyzowanych kredytów dla przedsiębiorstw i gospodarstw domowych, które będą utrzymywane przez inwestorów o wysokiej dźwigni finansowej (fundusze hedgingowe), którzy nie podlegają regulacji bankowej dotyczącej wymogów kapitałowych. Jeśli tak, to indywidualnie regulowane banki mogą być bardziej bezpieczne niż przed regulacją, ale cały system kreacji kredytów już nie”.

Poniżej podano zestawienie badań z najnowszej literatury przedmiotu w zakresie głównych założeń analizy, zarysu metodyki (metoda, kraje, próba statystyczna) oraz najważniejszych wniosków płynących z badań na temat potencjalnego wpływu bardziej restrykcyjnych wymogów kapitałowych i płynnościowych na gospodarkę.

Tabela 4.1. Przegląd wyników badań empirycznych w zakresie konsekwencji wyższych wymagań dotyczących kapitału i płynności banków

Autorzy	Założenia	Metoda	Próba statystyczna	Wnioski
1	2	3	4	5
L. Gambacorta, P.E. Mistrulli (2004)	Kapitał banku w istotny sposób wpływa na podaż kredytu	Model panelowy, GMM	401 banków włoskich, okres 1991–2002, dane roczne	Wyższy kapitał uodparnia banki na szoki monetarne. Podaż kredytów w dokapitalizowanych bankach jest mniej procykliczna

Tab. 4.1. (cd.)

1	2	3	4	5
J.M. Berrospide, R.M. Edge (2009)	Związek między współczynnikiem wypłacalności a akcją kredytową banków	VAR panelowy	164 holdingi bankowe, USA, dane roczne z okresu 1994–2008	Wzrost współczynnika wypłacalności nie wpływa w znaczący sposób na rozmiary akcji kredytowej banków
R. Barell, E.P. Davis, T. Fic, D. Holland, S. Kirby, I. Liadze (2009)	Wpływ nowych regulacji kapitałowych i płynnościowych na popyt i PKB	Model NiGEM	Brytyjski sektor bankowy i sfera realna gospodarki	Koszty: wzrost współczynnika wypłacalności o 1 p.p. może wywołać spadek popytu równowagi o 0,08 p.p. Korzyści: zmniejszenie ryzyka wystąpienia kryzysu bankowego i stabilizacja sytuacji finansowej banków. Największą nadwyżkę korzyści nad kosztami gospodarka brytyjska osiągnęłaby przy wzroście wymogów kapitałowych i płynnościowych o 3 p.p. (przy granicznej wartości 6 p.p.)
D. Elliott (2009)	Analiza wpływu wprowadzenia wyższych wymogów kapitałowych	Model ceny kredytu	System bankowy USA	Niewielkie zmiany wolumenu kredytu. Zmiany wysokości oprocentowania kredytów nie powinny obniżyć popytu na kredyt i zmiany źródeł finansowania
BCBS (2010)	Analiza długoterminowych korzyści i kosztów wynikających z podwyższenia wymogów kapitałowych dla banków	Model DSGE, VECM		Korzyści wynikające z wprowadzenia wyższych wymogów są większe niż koszty na skutek korzyści wynikających ze zmniejszenia prawdopodobieństwa kryzysu bankowego

R.-P. Berben, B. Bierut, J.W. van den End, J. Kakes (2010)	Analiza wpływu wprowadzenia wyższych wymogów kapitałowych oraz wymogów płynnościowych na bilanse banków oraz na wzrost gospodarczy	Model makroekonometryczny DNB Model VAR	Holenderski system bankowy	Wzrost wymogów kapitałowych wpływa na nieznaczne ograniczenie akcji kredytowej i zmniejszenie aktywów ważonych ryzykiem; wymogi płynnościowe wpłyną na wzrost marż kredytowych. Wzrost wymogów kapitałowych o 1 p.p. spowoduje spadek PKB o 0,05%; wzrost wskaźnika płynności o 25% spowoduje spadek PKB o 0,1%. Dłuższe okresy wdrożenia regulacji osłabiają wpływ w krótkim okresie. Wzrost wymogów kapitałowych o 1 p.p. powoduje spadek PKB o 0,1–0,3% w porównaniu ze scenariuszem bazowym; najwyższy negatywny efekt występuje po 2–3 latach; po czym PKB powraca do poziomu scenariusza bazowego
S. Roger, J. Vlček (2011)	Analiza makroekonomicznych skutków wprowadzenia nowych regulacji	Model DSGE	Strefa euro, USA	Większy wzrost spreadu kredytowego w EA niż w USA z tytułu wymogów kapitałowych. Większy wzrost spreadu kredytowego w USA niż w EA z tytułu wymogów płynnościowych
J. Schanz, D. Aikman, P. Collazos, M. Farag, D. Gregory, S. Kapadia (2011)	Analiza korzyści i kosztów wynikających z podwyższenia wymogów kapitałowych dla banków	Analogiczna do BCBS (2010)	Główne banki brytyjskie	Wzrost kapitałów nie ma znaczącego wpływu na koszt finansowania banków, bo udział kapitałów banków w pasywach jest niewielki. Istotne korzyści netto wyższego skapitalizowania banków

Tab. 4.1. (cd.)

1	2	3	4	5
IIF (2011)	Skutki reform regulacyjnych dotyczących sektora finansowego	Model NiGEM	Banki z całego świata uczestniczące w badaniu QIS prowadzonym przez BCBS	Skutki dla wzrostu PKB i zatrudnienia będą znaczące. Wpływ na wielkość PKB w okresie 5 lat – spadek o 3,2% dla gospodarek rozwiniętych. Korzyści w dłuższym horyzoncie
S. Aiyar, Ch.W. Calomiris, T. Wieladek (2012)	Wpływ wymogów kapitałowych na podaż kredytów	VAR panelowy	104 banki brytyjskie, dane z okresu 1998Q4-2007Q2	Wzrost wymogów kapitałowych wywołuje spadek podaży kredytów w bankach podlegających regulacjom i wzrost podaży w oddziałach banków zagranicznych
D. Elliott, S. Salloy, A.Q. Santos (2012)	Wpływ regulacji na koszty działalności banków, redukcja stopy zwrotu oczekiwanej przez inwestorów	Analizy scenariuszowe i statystyczne	Banki z Japonii, UE i USA	Wprowadzenie norm ostrożnościowych Bazylea III spowoduje wzrost oprocentowania kredytów o 18 punktów bazowych w Europie, 8 punktów bazowych w USA i 28 punktów bazowych w Japonii
J. Coffinet, V. Coudert, A. Pop, C. Pouvelle (2012)	Współzależność między buforami kapitałowymi i podażą kredytu bankowego, wpływ zmian cyklicznych na rozmiary bufora kapitałowego oraz rozmiary podaży kredytu bankowego	Model panelowy, GMM	231 banków francuskich, dane roczne z okresu 1993–2009	Ujemny wpływ buforów kapitałowych na podaż kredytów bankowych

D. Miles, J. Yang, G. Marchegiano (2013)	Analiza długoterminowych korzyści i kosztów wyższych wymogów kapitałowych dla banków	Model CAPM	Analizy korzyści kryzysów z okresu 200 lat. Analiza dla największych banków brytyjskich	Niewielki wpływ na wzrost kosztów kredytowania. Bardzo duże korzyści wynikające ze spadku prawdopodobieństwa systemowego kryzysu bankowego
B. Šútorová, P. Teplý (2013)	Wpływ współczynnika wypłacalności na stopę oprocentowania kredytów i podaż kredytów	Model panelowy, model jednorodniowy	594 banki z krajów UE, dane roczne za lata 2006–2011	Wprowadzenie wyższych wymogów kapitałowych spowoduje niewielki spadek podaży kredytów (2%) i wzrost stóp procentowych o 18,8 punktów bazowych
T. Kapan, C. Minoiu (2013)	Analiza skutków wprowadzenia wyższych wymogów kapitałowych poprzez analizę kredytów konsorcjalnych	Model regresji, estymacja KMNK	Dane dotyczące kredytów konsorcjalnych udzielonych przez 800 instytucji finansowych z 55 krajów dla 448 klientów z 48 gospodarek rozwiniętych i wschodzących	Banki lepiej wyposażone w kapitał w okresie zakłócenia na rynku zmniejszyły podaż kredytu w mniejszym stopniu niż słabiej skapitalizowane banki. Ta sama ocena dotyczyła banków o większej płynności
T.F. Cosimano, D.S. Hakura (2013)	Wpływ nowych wymogów kapitałowych na stopy oprocentowania kredytów i na tempo wzrostu kredytów	Model regresji, estymacja KMNK	100 największych banków	Wzrost współczynnika wypłacalności o 1 p.p. spowoduje wzrost stopy oprocentowania kredytu o 0,12%. W krajach, które doświadczyły kryzysu bankowego 2007–2009, ten wynik był niższy, w krajach, które tego nie doświadczyły, był wyższy od średniej. Wzrost o 1,3 p.p. relacji kapitał/aktywa zmniejsza podaż kredytów o 1,3% w długim okresie. Ponadto, może powodować przesunięcie działalności do parabanków

Tab. 4.1. (cd.)

1	2	3	4	5
Oxford Economics (2013)	Nowe wymagania kapitałowe i płynnościowe wpływają ujemnie na wzrost gospodarczy poprzez kanał stóp procentowych	Oxford Global Economic Model obejmujący 46 gospodarek	Gospodarka USA	Jeżeli przyjąć za bazową wartość współczynnika adekwatności kapitałowej równą 6% i końcową wartość po 9 latach równą 10%, to spadek poziomu PKB po 9 latach wyniesie 0,6%. Jeżeli wartość końcowa współczynnika adekwatności kapitałowej wyniesie 20%, to spadek poziomu PKB wyniesie 2%. W przypadku osiągnięcia przez banki współczynnika 10% po 9 latach przy pozostałych założeniach niezmiennych poprzez obniżenie przez banki aktywów ważonych ryzykiem spadek poziomu PKB po 9 latach wyniesie 2,8% w stosunku do poziomu bazowego. Wpływ na poziom PKB redukcji aktywów ważonych ryzykiem jest silniejszy niż wpływ wzrostu stóp procentowych

Źródło: opracowanie własne.

W następnym rozdziale przedstawiono potencjalne scenariusze reakcji banków w związku z wprowadzeniem pakietu regulacji Bazylea III.